

FERTŐ-HANSÁG NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG
FEJLESZTÉSI TERVE
(2018-2026)

Fertő-Hanság
Nemzeti Park

Jóváhagyta:

dr. Rácz András
helyettes államtitkár

1. A fejlesztési terv célja és kerete.....	3
2. Helyzetelemzés	4
2.1. Összefoglaló adatok a nemzeti park igazgatóságáról	4
2.2. A fejlesztési célok kijelölését meghatározó körülmények, folyamatok	9
2.3. Folyamatban lévő fejlesztések.....	11
3. Stratégiai célok.....	13
4. Fejlesztési célok és a megvalósítást szolgáló intézkedések.....	16
4.1. Fejlesztési célok megvalósítását szolgáló intézkedések áttekintő térképe/térképei	16

1. A fejlesztési terv célja és kerete

Jelen terv célja, hogy a jogszabályokban, stratégiákban foglalt feladatokat alapul véve kitűzze a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság 2018-2026. közötti időszakra vonatkozó fejlesztési céljait. A célmeghatározás az Igazgatóság intézményi adottságaiból kiindulva és a természetvédelmi kezelői feladatok ellátását érintő legfontosabb kihívásokra – körülményekre, folyamatokra – reflektálva történik meg.

A terv feladata azonosítani azokat a fejlesztési célokat és az elérésüket szolgáló intézkedéseket, beavatkozásokat, melyekkel minőségi változás érhető el az igazgatóság működésében. A terv ennek megfelelően a jelenleg is folyamatosan végzett, az Igazgatóság alapvető működését szolgáló, fenntartási feladatok taglalására nem tér ki.

A fejlesztési célok meghatározásakor az igazgatóság azt a potenciált veszi alapul, amely a tervezési időszakra összpontosítva az intézményben – a fejlesztések megvalósításához szükséges források biztosítása esetén – rendelkezésre áll. A terv számol a már folyamatban lévő, európai uniós források felhasználásával megvalósuló fejlesztésekkel és arra épít, hogy a természetvédelmi célok elérését 2020. utáni is kiemelt feladatként kezeli az Európai Közösség a költségvetési időszak pénzügyi eszközeinek tervezésekor.

A terv az intézmény helyzetéből kiindulva (létszám, költségvetés, infrastruktúra) és az állami természetvédelmi feladatokat aktuálisan leginkább befolyásoló körülményeket azonosítva határozza meg azokat a stratégiai célokat, amelyekre erőforrásait a tervidőszakban összpontosítania kell.

2. Helyzetelemzés

2.1. Összefoglaló adatok a nemzeti park igazgatóságról

Alapadatok

Működési terület (ha)	409519
Országos jelentőségű védett természeti terület (ha)	47182,4002
Natura 2000 terület (ha és db)	
Ex lege védett természeti terület (ha)	

Szervezeti adatok

	őrszolgálat	bemutató, környezeti nevelés	irodai tevékenység	vagyongé- keze- lés	összesen
Átlagos statisztikai létszám (fő)	13	20	21	47	101
<i>Kormánytisztviselők száma (fő)</i>	13	3	13	4	33
<i>Munka törvénykönyve alapján foglalkoztatott (fő)</i>	0	13	6	39	58
<i>Közfoglalkoztatott (fő szezonális bontásban tél/nyár)</i>	0	4	2	4	10

Költségvetési adatok

Év	Működés finanszírozására fordított kiadások (eFt)	Fejlesztések finanszírozására fordított kiadások (eFt)
2015	972 683	487 742
2016	883 334	158 870

Vagyongékezelésben lévő terület

Művelési ág	saját használatban (ha)	haszonbérbe adva (ha)
szántó	238	23
rét	4606	61
legelő	1796	121
nádas	2460	0
halastó	411	0
erdő	1190	0
fásított terület	19	0
kivett	1369	0
Összesen	12090	205

Vagyonkezelésben lévő állatállomány

Fajta	egyedszám	ÁE
magyar bivaly	340	279
magyar szürke szarvasmarha	1258	1049
racka juh	697	139
cikta juh	52	11
Összesen	2347	1478

Ökoturisztikai létesítmények és látogatottságuk

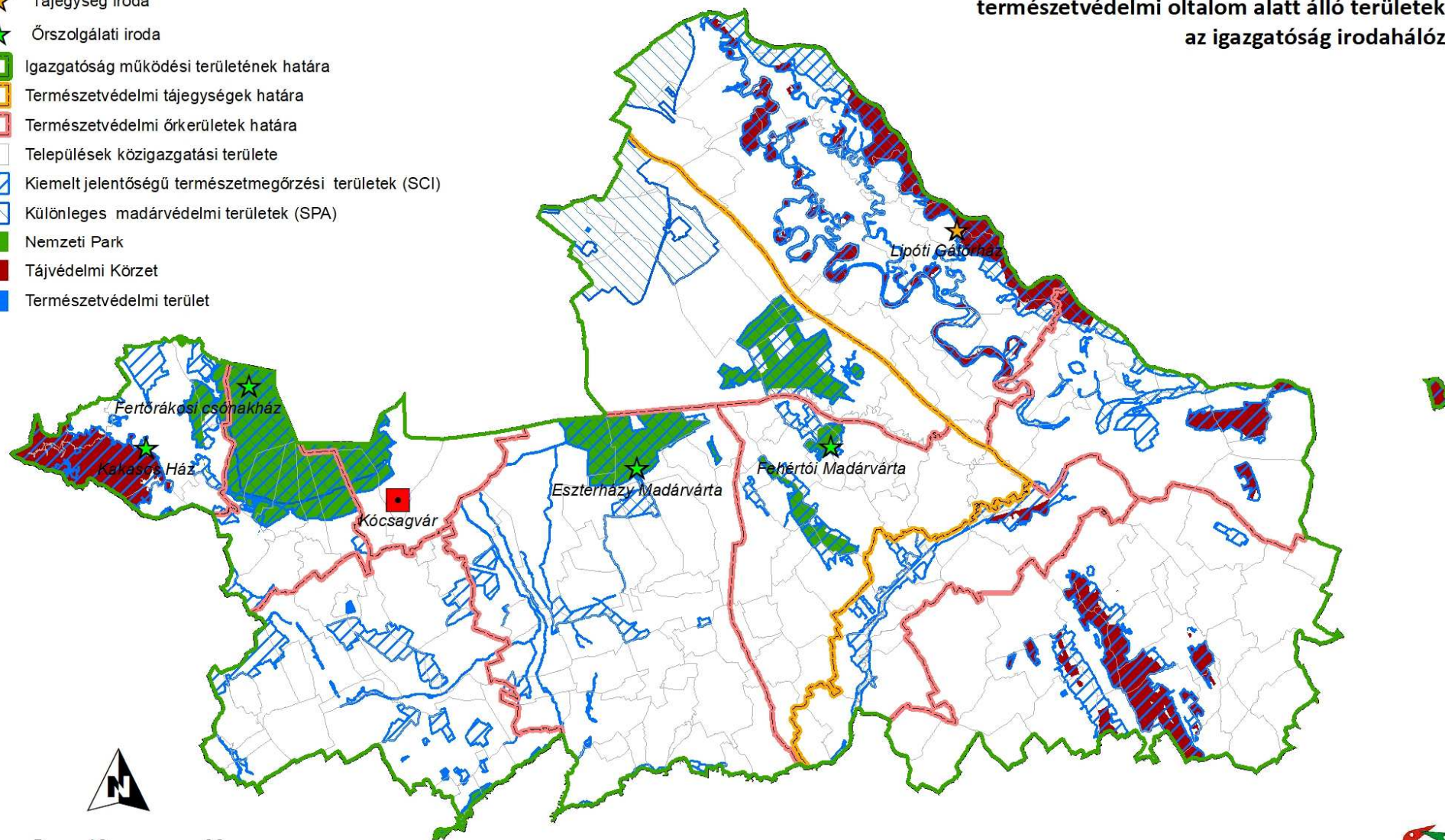
Létesítmény	db	látogatottság (fő)
Látogatóközpont	1	9 671
Bemutatóhely igazgatósági kezelésben	3	12 184
Bemutatóhely önkormányzati kezelésben	1	47 344
erdei iskola	2	593
tanösvény (db és km)	26 db kb. 80 km	becslés alapján kb. 70-80 000

Jelmagyarázat

- Központ
- ★ Tájegység iroda
- ★ Őrszolgálati iroda
- Igazgatóság működési területének határa
- Természetvédelmi tájegységek határa
- Természetvédelmi örkerületek határa
- Települések közigazgatási területe
- ▨ Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek (SCI)
- ▨ Különleges madárvédelmi területek (SPA)
- Nemzeti Park
- Tájvédelmi Körzet
- Természetvédelmi terület

1. térkép

Az Igazgatóság működési területén fekvő természetvédelmi oltalom alatt álló területek és az igazgatóság irodahálózata

0 5 10 20 km

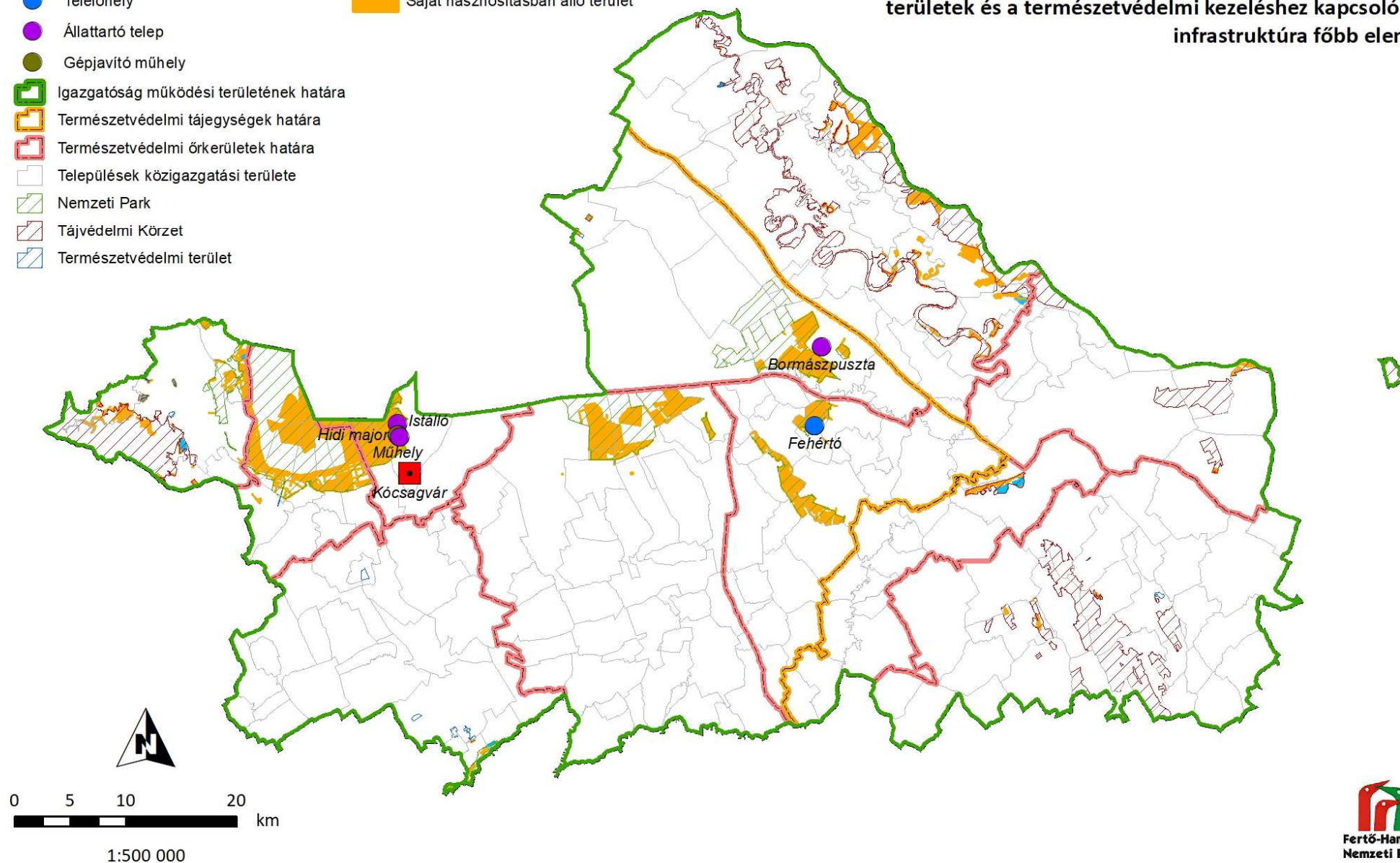
1:500 000

Jelmagyarázat

- Központ
- Telelőhely
- Állattartó telep
- Gépjavitó műhely
- Igazgatóság működési területének határa
- Természetvédelmi tájegységek határa
- Természetvédelmi örkerületek határa
- Települések közigazgatási területe
- Nemzeti Park
- Tájvédelmi Körzet
- Természetvédelmi terület
- Haszonbérbe adott terület
- Saját hasznosításban álló terület

2. térkép

Az Igazgatóság vagyonkezelésében álló védett természeti területek és a természetvédelmi kezeléshez kapcsolódó infrastruktúra főbb elemei

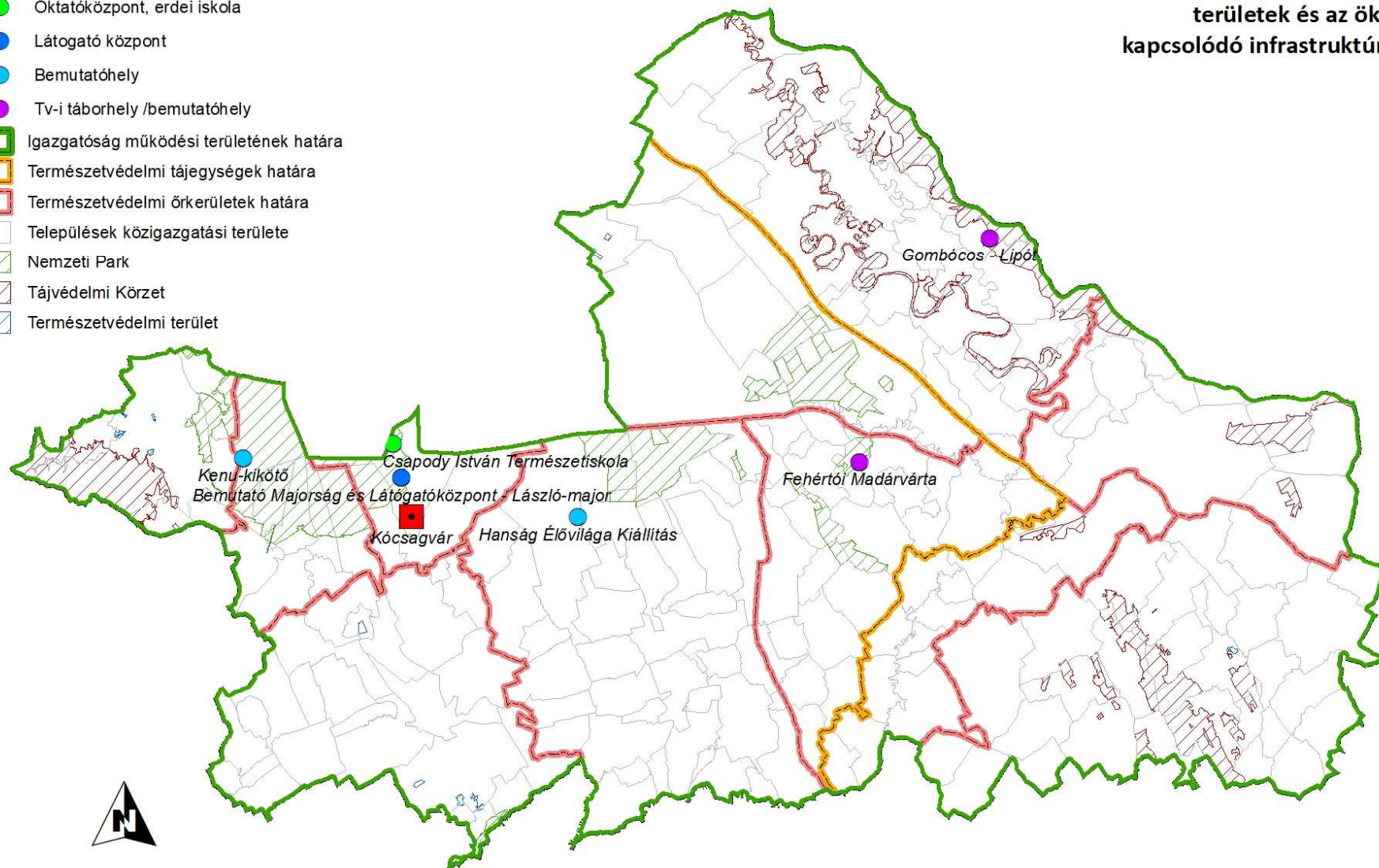

Jelmagyarázat

- Központ
- Oktatóközpont, erdei iskola
- Látogató központ
- Bemutatóhely
- Tv-i táborhely /bemutatóhely
- Igazgatóság működési területének határa
- Természetvédelmi tájegységek határa
- Természetvédelmi örkerületek határa
- Települések közigazgatási területe
- Nemzeti Park
- Tájvédelmi Körzet
- Természetvédelmi terület

3. térkép

Az Igazgatóság működési területén fekvő védett természeti területek és az ökoturizmushoz kapcsolódó infrastruktúra főbb elemei

0 5 10 20 km

1:500 000

2.2. A fejlesztési célok kijelölését meghatározó körülmények, folyamatok

Síkvidéki, wetland típusú nemzeti parkként mindenképpen számolnunk kell a klímaváltozás - átlaghőmérséklet emelkedés, nyári aszályos időszakok (akár csak ideiglenes) növekedése – hatásaival, illetve fel kell készülnünk természeti értékeink (felszíni vizek és hozzájuk kapcsolódó vízi és vízparti közösségek, vizes élőhelyek, vízhatású fás és fátlan társulások és közösségeik) kiszáradás elleni védelmére, a káros hatások csökkentésére. Ezzel a megközelítéssel teljesen összhangban van a Vízyűjtőgazdálkodási Terv felülvizsgálata során kijelölt irány, mely a területi víz visszatartást jelöli meg a vízkészletekkel való takarékosabb gazdálkodás megvalósítási formájának. Ez - adott esetben - a mélyebb fekvésű területeken folytatott intenzív gazdálkodás felülvizsgálatát és esetleg feladását is jelentheti, a magasabban fekvő területek művelésének nagyobb biztonsága érdekében.

A lecsapolások mérséklése (kivált a Fertő és Hanság medencében) a vizes élőhelyek ökológiai feltételeinek javítása mellett számos, ma már egyre komolyabb problémát jelentő inváziós faj (elsősorban az aranyvessző, kúpvirág és a lándzsás őszirózsa fajok esetében) visszaszorításában is nagy segítséget jelent. Mindezek mellett nem elhanyagolható szempont, hogy a felszíni vizek gyors elvezetése helyett a talajvizek visszapótlására, a távlatilag egyre inkább felértékelődő felszín alatti vizek, ivóvíz készletek visszapótlására tudunk így pozitív hatást gyakorolni.

A működési terület természetes élőhelyeire és őshonos fajaira kiemelt veszélyt jelent az özönfajok terjedése. Az özönnövények közül a Fertő mentén az ezüstfa, az amerikai kőris, a Hanságban a magas aranyvessző, a selyemkóró okoz komoly problémát. Jelenleg csak helyenként jelent problémát a bálványfa, a selyemkóró, terjedőben van a zöld juhar, a kései megye és a gyalogakác. Az inváziós állatfajok közül általánosan elterjedt amerikai fehér medvelepke, az ezüstkárász és a naphal. Az igazgatóság és egyes területhasználók az elmúlt években jelentős forrásokat fordított az özönnövények visszaszorítására a legértékesebb területeken, de ezek a beavatkozások hosszú távon csak akkor lehetnek sikeresek, ha a környező területeken is megtörténik a visszaszorítás, megelőzve a visszatelepedést.

A vonalas létesítmények közül a térségben a közlekedési útvonalak (utak, vasutak) és a 20 kV-os légvezetékek (különösen erdőben a pásztafűk révén) okoznak élőhely-fragmentációt. Utóbbiak a madarakra nézve ütközési kockázatot is jelentenek és gyakran áramütést okozhatnak. Az elmúlt években a legkritikusabb szakaszokon az oszlopokat szigetelték, de ez csak az áramütésre jelent megoldás, az egyéb káros hatások továbbra is fennállnak.

A természetvédelmi kezelésben lévő gyepek esetében helyenként problémaként jelentkezik a túllegeltetés, illetve az alullegetetés, és a nem megfelelő időben és módon végzett kaszálások. Az infrastruktúra fejlesztésével, illetve a személyzet bővítésével és képzésével jelentős előrelépés tehető. A gyepek esetében, különösen a Hanságban és a Szigetközben komoly degradációs és kezelési problémát okoz túrással a túltartott vaddisznó állomány.

Az erdőterületeink nagy részén az üzemtervi ciklus végére lezajlik a szövetkezetektől átvett, ültetvényszerűen kezelt NNY állományok szerkezetátalakítása. Ezt követően az erdészeti tájban honos, a termőhelynek megfelelő természetszerű állományok vertikális szerkezetének és korösszetételének javítása, valamint az időről-időre megjelenő inváziós fajok visszaszorítása adja a munkák nagy részét. A természetszerű állományok állomány kiegészítése és szerkezetének javítása során az elvégzendő munkának a meglévő természetes újulatra kell támaszkodnia. A kis területekre

koncentrált, mozaikos, nagyarányú természetes felújítások elengedhetetlen alapja a kíméletes közelítés és faanyagmozgatás. Sajnos jelenleg a térségben külső munkaerőhiány tapasztalható a nagy kézimunkaerőt igénylő fahasználati és erdőművelési munkák elvégzése terén. A rendelkezésre álló technológia egy része elavult. A visszamaradó állomány védelme érdekében alkalmazandó kíméletes közelítés alapja, a technológiai feltételek biztosítása, azaz olyan eszközpark beszerzése, minek segítségével az Igazgatóság saját munkavállalóival is szakszerűen elvégezheti a természetvédelmi kezelés részeként tervezett munkákat.

A Nyugat-Dunántúlon, így a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság térségében is, a nemzetközi trendeknek megfelelően folyamatosan növekszik az érdeklődés a természetvédelem iránt. Ez megnyilvánul abban, hogy úgy a magyar, mint a határtérség túloldaláról a szlovák és magyar lakosság rendre keresi a lehetőségeket arra, hogy kapcsolódhasson a régióban rendelkezésre álló természetvédelmi szolgáltatásokhoz, ökoturisztikai programokhoz, környezeti nevelési, erdei iskolai és tábori lehetőségekhez. Mindezek mellett Igazgatóságunk a Soproni Egyetem kihelyezett intézeteként a természetvédelmi-, környezetvédelmi- és erdőmérnök hallgatók elméleti és gyakorlati képzésében évről évre hangsúlyosabb szerepet vállal.

A közelmúltban az EU-s mezőgazdasági támogatási rendszer (pl. SAP, AKG stb...) hazai finanszírozási gyakorlatában bekövetkező változások a hazai természetvédelmet, így Igazgatóságunkat is kedvezőtlenül érintették. Ez arra ösztönzi Igazgatóságunkat is, hogy a biológiai sokféleség megőrzése érdekében olyan újszerű élőhelyfejlesztéseket kezdeményezzen, amelyek részben kiváltják a kieső mezőgazdasági támogatásokat, részben pedig az egyes életközösségek érdekében szükséges humán erőforrásokat.

Igazgatóságunk fokozottan megszenvedti a Nyugat-dunántúli határtérségben jellemző, és az utóbbi években felerősödött azon folyamatot, miszerint a régióban jelentős a munkaerő elvándorlása a határ osztrák felére a lényegesen alacsonyabb munkabérek miatt. Így Igazgatóságunk érdekelt olyan fejlesztésekben, amelyek érintik maguknak a munkakörülményeknek (munkahely, felszerelés, eszközök, gépjármű stb...) a közelítését nyugati szomszédjainkhoz, illetve a kollégák képzési lehetőségeit egyaránt. Mindezek mellett nem elhanyagolható az a szempont sem, hogy magának a természetvédelmi munkának a jellege, "kivételessége" is javul a jövőbeni természetvédelmi fejlesztések révén, ami segítheti a munkaerő megtartását.

A természetvédelmi őrszolgálat feladatkörének biztonságos ellátásához a 2012. évi CXX, tv. a rendészeti feladatellátásról alapján a páros szolgálat (min. 2 fő termvéd őr) együttes jelenléte szükséges, ezen túlmenően az utóbbi évek jogszabályváltozásai is olyan terhet rónak ránk, amit ezzel a létszámmal megoldani nem lehet. A fegyveres biztonsági őrsegről és a természetvédelmi őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény feladatunkká tette a régészeti lelőhelyek őrzését, melyhez mindeddig sem forrást, sem státuszt nem kaptunk, a 361/2013. (X.11) Korm.rendelet pedig állandó 24 órás ügyeleti szolgálatot ír elő a nemzeti park igazgatóságoknak is, amit szintén az őrszolgálat útján látnak el - megfelelő létszám hiányában azonban ez nem lehetséges. A természetvédelmi őrszolgálat esetében a távmunka lehetőségének megteremtése jelentősen csökkentheti az üzemelési költségeket.

2.3. Folyamatban lévő fejlesztések

A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóságon jelenleg két nagyobb szabású fejlesztési projekt fut, mindegyik a KEHOP Program keretében. E két projekt befejeződése áthúzódik a 2018-2026 tervezési időszakra (2020-ban fejeződnek be e projektek). A további fejlesztési elképzelésink megfogalmazásánál tekintettel voltunk minderre, így élőhelyek, valamint tevékenységek lehatárolásával a már futó projektjeinken túlmutató fejlesztési igényeket fogalmaztunk meg.

Itt kell megjegyezni, hogy az egyszeri fejlesztési igényeken túl szükségesek bizonyos folyamatos fejlesztések, hiszen „ami ma új, az holnap elavul”. Így például eszközeink, berendezéseink, épületeink, járműveink, gépeink, tanösvényeink stb... rendre folyamatos fejlesztésekre szorulnak. Igényeink megfogalmazásánál minderre is tekintettel voltunk.

A jelenleg folyamatban lévő fejlesztéseink az alábbiak:

A Fertő-táj természetes élőhelyeinek komplex helyreállítása és fejlesztése” című KEHOP 4.1.0-15-2016-00059 azonosítószerű projekt

A projekt élőhelyfejlesztési-, területkezelési-, bemutatási fejlesztési elemeket tartalmaz.

Partnerek: Sarród község önkormányzata, Fertőboz község Önkormányzata, Sopron város Önkormányzata

Élőhelyfejlesztési célok/várható eredmények:

1. A HUFH 10001, Fertő tó különleges madárvédelmi- és jóváhagyott HUFH 10001, Fertő tó kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület kezelési tervének elkészítése
2. Szikes gyepek és mocsarak állapotának javítása (ezüstfa irtása) a keleti parton (Tervezett beavatkozási terület: 997 ha)
3. Mocsár- és láprétek helyreállítása a déli parton (Hidegség, Fertőhomok, Hegykő, Fertőboz) (Tervezett beavatkozási terület: 48 ha)
4. Mocsár- és láprétek helyreállítása a keleti parton (Sopron, Fertőrákos) (Tervezett beavatkozási terület: 247 ha)
5. Vízkormányzó műtárgyak építése/cseréje/helyreállítása (~15-20 db) és az ökológiai vízigény kielégítéséhez szükséges árkok, csatornák rehabilitációja, illetve vízelvezetés (75 km) megszüntetése
6. Japánkeserűfű irtása a teljes területe
7. Hulladékelszállítás, területrendezés
8. Fajmegőrzési tevékenységek: Lápi póc nevelő tó kialakítása Hidegségen, Magyar tarsza (ökológiai átjárók kialakítása a jelenlegi és a potenciális élőhelyek között), Törpesszender, Ritka védett növényfajok magjainak gyűjtése, felszaporítása (ha szükséges) és telepítése a helyreállított területekre, Hamatocaulis vernicosus visszatelepítése
9. A projekt eredményességének monitorozása, monitoringhoz szükséges eszközbeszerzés
10. Az élőhelyfejlesztési beavatkozások céljainak, eredményeinek bemutatása

Területkezelési célok/várható eredmények:

1. A természetvédelmi kezeléshez szükséges mezőgazdasági utak helyreállítása összesen 17610 m hosszban (Körgát 3980 m, Manóver út 9150 m, Balfi rétek közötti egyes útszakaszok 4480m)
2. Élőhelykezeléshez szükséges legeltetési infrastruktúra kiépítése és fejlesztése
3. Mezőgazdasági eszközbeszerzés (traktor, mulcsozó, bálaszalító pótkocsi, cölöpverő, nehézpótkocsi, árokmaró, rendterítő, gréder, terepjáró)

A Hanság természetes élőhelyeinek komplex helyreállítása és fejlesztése” című KEHOP 4.1.0-15-2016-00013 azonosítószámú projekt

A projekt élőhelyfejlesztési-, területkezelési-, bemutatási- fejlesztési elemeket tartalmaz.

Konzorciumi partner: Kisalföldi Erdőgazdaság ZRt. 9023 Győr, Corvin u. 9.

Egyéb partnerek: Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Önkormányzat Lébény, Önkormányzat Kóny, Önkormányzat Csorna, Önkormányzat Kapuvár

Élőhelyfejlesztési célok/várható eredmények:

1. Részben elcserjésedett, fás- és lágyszárú özönnövényekkel terhelt gyepterületek helyreállítása
Tervezett beavatkozási terület: 338,05 ha
2. A Barbacsi-tó és a Fehér-tó ökológiai igényű kotrása, a nyílt vízfelület növelése
Tervezett beavatkozási terület: 30 ha
3. Vízkormányzó műtárgyak építése/cseréje/helyreállítása és az ökológiai vízigény kielégítéséhez szükséges árkok, csatornák rehabilitációja, illetve vízvezetés megszüntetése
60 200 m csatorna, 81 db műtárgy
4. Az élőhelyfejlesztési beavatkozások céljainak, eredményeinek bemutatása

Területkezelési célok/várható eredmények:

1. Természetvédelmi kezeléshez szükséges utak helyreállítása: 23 591 m
2. Élőhelykezeléshez szükséges legeltetési infrastruktúra kiépítése és fejlesztése
3. Élőhelykezeléshez szükséges mezőgazdasági eszközbeszerzés
4. A területkezelési elemek céljainak, eredményeinek bemutatása

3. Stratégiai célok

3.1. Természetes élőhelyek hosszú távú fenntartása, a leromlott és degradált élőhelyek állapotának javítása és helyreállítása extenzív mezőgazdasági és erdészeti módszerek alkalmazásával, a természetvédelmi ökológiai szempontból fontos fajok, társulások és folyamatok fenntartása érdekében. Ezen belül:

- 3.1.1. A jó vízellátottságú láprétek és kiszáradó kékperjés láprétek rendszeres kezelést nem igényelnek, de időszakosan szükség lehet beavatkozásra (pl. cserjék eltávolítása, mozaikos kaszálás).
- 3.1.2. A rendszeresen kiszáradó lápréteken és a mocsárrétek többségén rendszeres kaszálás szükséges az özönnövények megtelepedésének megakadályozására vagy visszaszorítására.
- 3.1.3. A Hanság rákosi vipera (*Vipera ursinii rakosiensis*) szempontjából kiemelten fontos területein és közvetlen környékükön külön kezelési tevékenység került kidolgozásra.
- 3.1.4. A jellegtelen, gyomos és/vagy özönnövényekkel erősen fertőzött gyepek intenzívebb kezelést igényelnek állapotuk javítása érdekében. Jellemzően a korábban szövetkezeti használatban lévő területek kerültek az Igazgatóság vagyongazdálkodásába. A környező felhagyott területekről az inváziós fajok egy része a kezelés elmaradásával nagyon gyorsan képes elterjedni a területen. A nehéz terepviszonyok az előregedőben lévő gépparkon is nyomot hagytak, melynek folyamatos karbantartása évről-évre több forrást köt le. Korszerűbb technológia és eszközök beszerzése szükséges.
- 3.1.5. Az Igazgatóság által vagyongazdálkodott területek nagy részén az üzemtervi ciklus végére lezajlik a szövetkezetektől átvett, ültetvényszerűen kezelt nemesnyár állományok szerkezetátalakítása. Ezt követően az erdészeti tájban honos, a termőhelynek megfelelő természetesen állományok vertikális szerkezetének és korösszetételének javítása, valamint az időről-időre megjelenő inváziós fajok visszaszorítása szükséges.
- 3.1.6. A természetesen állományok állomány hosszú távú fenntartásának a természetes újulatra kell támaszkodnia. A kis területekre koncentrált, mozaikos, nagyarányú természetes felújítások elengedhetetlen alapja a kíméletes közelítés és faanyagmozgatás, ezt jelenleg a térségben külső munkaerő hiány és a rendelkezésre álló technológia korszerűtlensége nehezíti. A visszamaradó állomány védelme érdekében alkalmazandó kíméletes közelítés alapja, a technológiai feltételek biztosítása, azaz olyan eszközpark beszerzése, minek segítségével az Igazgatóság saját munkavállalóival is szakszerűen elvégezheti a természetvédelmi kezelés részeként tervezett munkákat.
- 3.1.7. A természeti értékek előfordulásának és állományváltozásának vizsgálata, előrejelző rendszer fejlesztése szükséges, az adatgyűjtésbe a professzionális kutatók mellett önkéntesek bevonásával.
- 3.1.8. Vonalas létesítmények, különösen az utak és a 20kV-os vezetékek, természetkárosító hatásának mérséklése szükséges a FHNPI működési területén.

- 3.1.9. Elengedhetetlen a védett, illetve Natura 2000 területeken jelenlévő özönfajok visszaszorítása vagy kiirtása, az újonnan megtelepedő fajok esetében a megtelepedés és az invázió megakadályozása.
- 3.1.10. A megnövekedett feladatmennyiség ellátására szükségessé vált a természetvédelmi őrszolgálat fejlesztése a jogszabályokban előírt létszám és felszerelés biztosításával. Kiemelt feladat a távmunka feltételeinek megteremtése.
- 3.1.11. Kiemelten fontos a saját dolgozók rendszeres képzése, képesség fejlesztése, hazai és nemzetközi tapasztalatcseréken, különösen a Fertő-Hanság Nemzeti Park országhatáron átnyúló fekvése miatt.
- 3.1.12. Veszélyeztetett fajok, élőhelyek, földtani értékek védelmi intézkedései kisléptékű beavatkozásokkal.

3.2. Vizeink való bölcshasznosítása, vízvisszatartás, takarékos vízgazdálkodás, vízkészlet megőrzés - felszíni és felszín alatti vizek vonatkozásában. Ezen belül:

- 3.2.1. A meglévő infrastruktúra fejlesztése, alkalmassá tétele a vizesebb körülmények közötti gazdálkodásra.
- 3.2.2. Célul tűzzük ki az elszigetelt, gátak közé szorított - ezáltal korlátozott hatást kifejtő - vizes élőhely rekonstrukciók létesítése helyett (és mellett) az arra alkalmas területeken - Fertő-Hanság medence - a komplex vízgazdálkodási rehabilitáció, mindenek előtt a talajvízszint emelés és a helyszínen történő víz visszatartás megvalósítását.
- 3.2.3. Stratégiai partnerek keresése a víz visszatartással érintett területeken gazdálkodók között, közös programok kidolgozása a korábbtól eltérő vízviszonyok adta lehetőségek hatékonyabb kihasználására (termesztett növények, alkalmas fajok és kultúrfajták, megfelelő erdő- és gyepgazdálkodás, esetleg megújuló energia kérdéskör átgondolása).
- 3.2.4. A még megmaradt tőzeges területek, tőzeg talajok és hozzájuk kapcsolódó ökoszisztémák megóvása, tőzeg lebomlási folyamat és kitermelés megállítása, képződési folyamat újraindulásának elősegítése a vízmegtartás feltételeinek biztosításával. A Hanság újraárasztásra alkalmas területein táj-rehabilitációs tervek készítése és azok megvalósítása.
- 3.2.5. Vizes élőhelyekhez fűződő haszonvételek, tradicionális kézművesség fölélesztése, újra honosítása, eladható termékek készítésére vállalkozók föl kutatása, beintegrálás a nemzeti parki termékek sorába. (gyékény, fűz kosárfonás, stb.) Élőhely teremtési hatás: botoló fűzesek kezelése xylofág,- saproxyl rovarok számára.
- 3.2.6. A Fertő vízminőségét, ökológiai sokféleségét és az ezzel összeegyeztethető haszonvételek (ökoturizmus, nádgazdálkodás, halászat-horgászat) hosszú távú fenntarthatóságát biztosító beavatkozások megvalósítása.

3.3. A nemzeti park társadalmi beágyazottságának növelése, így a látogatók bevonásán kapcsolatépítés az önkormányzatokkal, gazdálkodókkal, helyi szervezetekkel, civilekkel, iskolákkal, stb. Ezen belül:

- 3.3.1. Az igazgatóság kezelésében lévő objektumok, épületek, létesítmények üzemeltetési költségeinek csökkentése, az energiahatékonyság növelése. Kiemelkedő fontosságú a meglévő és a tervezett épületek hosszú távú, gazdasági szempontú fenntarthatóságának vizsgálata.
- 3.3.2. Helyi közösségek, vállalkozók részvételének ösztönzése az ökoturisztikai programokban, túravezetői oktatás, továbbképzés minden megcélozható igény szinten (óvodától egyetemig), bekapcsolódás az egyetemi oktatásba.
- 3.3.3. Kerékpáros turizmus fejlesztése az ökoturisztika keretei közé integrálása az ehhez igazodó infrastrukturális és informatikai feltételek megteremtése.
- 3.3.4. Tradicionális, kisszerszamos halászati módszerek - mint vizes élőhelyek hasznvételi lehetőségei - újjáélesztése, piaci bevezetése, ellenőrzött körülmények között való folytatási lehetőségeinek megvizsgálása, szabályozás kidolgozása. Cél: piacra való haltermelés, hal gazdálkodás, halászat környezetileg fenntartható módon. Egyúttal az inváziós fajok (pl. ezüstkárász, fekete törpeharcsa, cifrarák pézsmapocok, nutria) szelektív eltávolítása hasznosítás útján.
- 3.3.5. Környezeti nevelés, természet oktatás iránti igény és lehetőségek szisztematikus felmérése, feladatok szétszítása, decentralizálása a helyi közösségek bevonásával, saját energiák koncentrációja a lehető legnagyobb hatékonyság elérésére (cél: környezeti nevelők, oktatók oktatása, továbbképzése).
- 3.3.6. Ökoturisztikai tevékenység racionalizálása: erőfeszítések koncentrációja a lehető legnagyobb (ökológiai) hozadék biztosítása mellett a rentábilis üzemeltetésre. Csak a legnagyobb hatékonyságú és/vagy önfenntartásra képes programok folytatása saját kivitelezésben, minden további igény tovább küldése helyi vállalkozók felé. Minőségi szolgáltatás biztosítása versenyképes áron, a meglévő kapacitások kihasználására, egyúttal alkalmas, minősített, képzéseken rendszeresen részt vevő, külső szolgáltatói hálózat kialakítása, munkahely teremtés, pályázati támogatás, érdeklődés fölkelés (toborzás) útján.

4. Fejlesztési célok és a megvalósítást szolgáló intézkedések

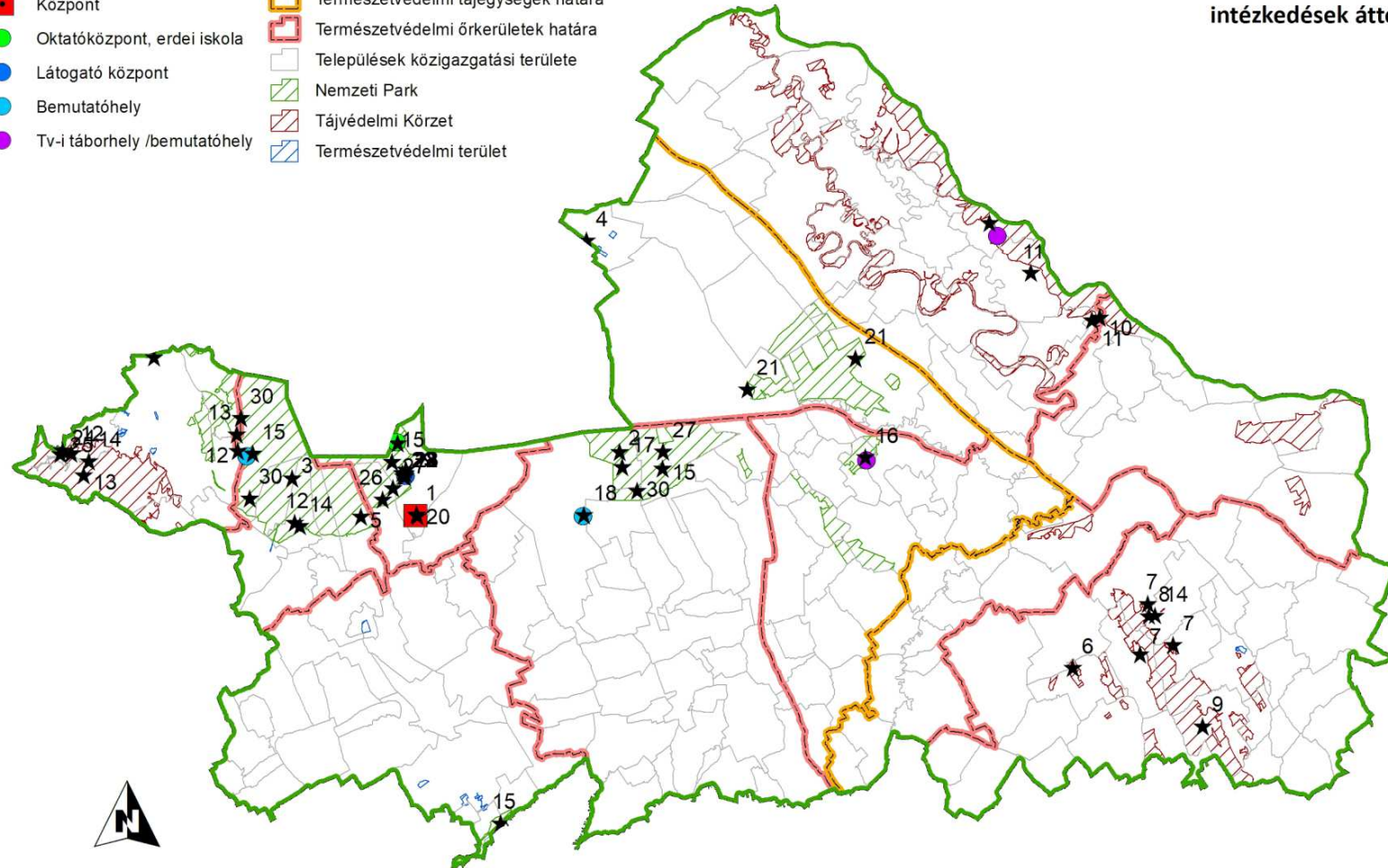
4.1. Fejlesztési célok megvalósítását szolgáló intézkedések áttekintő térképe/térképei

Jelmagyarázat

- ★ Fejlesztések helyszínei
- Központ
- Oktatóközpont, erdei iskola
- Látogató központ
- Bemutatóhely
- Tv-i táborhely /bemutatóhely
- Igazgatóság működési területének határa
- Természetvédelmi tájegységek határa
- Természetvédelmi örkerületek határa
- Települések közigazgatási területe
- Nemzeti Park
- Tájvédelmi Körzet
- Természetvédelmi terület

4. térkép

Fejlesztési célok megvalósítását szolgáló intézkedések áttekintő térképe

0 5 10 20 km

1:500 000

